

570619_พ่อครูที่สันติฯ เรื่อง วิปัสสนาญาณ ๑๖ โดยลึกซึ้ง

การขาดการเขียนเขียนภิกษุและการฟังธรรมเป็นความเสื่อมใน ๗ ข้อความเสื่อมของชาวพุทธที่พพจ.ตรัสไว้

การปฏิบัติธรรมที่จะปฏิบัติดี สมาธิ ปัญญา เป็น นั้น ปัญญาคือผล ตัวรู้ เป็นมรรคด้วยแล้วปฏิบัติได้ผลก็คือปัญญาที่รู้ผล ใน ทาน ศีล ภavana , ภavanaคือการเกิดผล วิมุติ วิมุติญาณทัสสนะคือผล ผู้ปฏิบัติเป็น ลักษณะจิตที่เกิดผลคือ หลัก ๕ วิ

วิตก วิจัย วิจาร วิมุติ วิจัก

วิตก คือเริ่มดำริ มีการดำริในกามหรือพยาบาทใหม่? คุณต้องวิจัยเป็น วิจัยถึงเหตุ ว่ามีกามหรือพยาบาทมาปนใหม่ วิจัยได้ รู้ก่อนความคิดสังขารจิตอันหนึ่ง พอดำริมา ก็วิจัยได้ มันจะปรุงเป็นสังขารเป็นอารมณ์ ความรู้สึก รู้สึกชอบ ชัง ทุกข์สุข แล้วคุณก็ดูเหตุ แห่งสุขทุกข์

เมื่อวิชา ก็คือไม่รู้ แต่ถ้าปฏิบัติคุณจะเริ่มรู้ มีธาตุรู้ ที่ชัดเจน ว่าจะต้องมีสัญญากำหนดรู้นามรูป (เป็นนามธรรมที่ถูกรู้) โดยอาการ ลิงค นิमित คุณก็เกิดญาณที่เป็นตัวรู้ ไปรู้จิตเจตสิก ซึ่งไม่ใช่ไปรู้โครงสร้าง ที่ไปเข้าใจว่า ภายคือมีแต่โครงสร้าง ไม่เข้าถึงนามธรรม เมื่อเข้าใจเช่นนี้จิตไม่มีทางบรรลุธรรมได้

หรือคุณจะเห็นเป็นรูปเป็นร่างแต่ก็ต้องรู้ว่าเอานามธรรมเป็นหลัก อย่างพระโมคคัลลานะ ที่เป็นสายเจโต จะคิดมีรูปร่างเสียเยอะ

พอคุณสามารถวิจัยได้ จาก กาย เวทนา ก็มีธัมมวิจัยสัม โภชนวงค์รู้เหตุ ว่าคือ ราคะ โทสะได้ ก็รู้สักกายะ

สักกายะ แปลว่า ของตัวเราเอง องค์ประชุมของสัตว์นรก เทวดา มีการแยกแยะรู้องค์ประชุม ว่ามีตัวตนอะไร เป็นราคะหรือโทสะ อย่างไร ก็คือวิจาร รู้ว่าอารมณ์เราเป็นแบบไหน?

เมื่อ ได้ผลก็มีวิมุติ แล้วก็ต้องเห็นแจ้ง มีวิมุติญาณทัสสนะ (วิจัก)

เราต้องรู้จัก อัตตา เป็น กายสังขาร เป็นองค์รวมของการปรุงแต่ง พอผัสสะปุ่ปมันปรุงแต่งเป็น วิญญาณเลย เป็นสุขเป็นทุกข์ แล้วแสดงออกเป็นวิญญูติรูป ต้องรู้อัตตา ๑ มีโอพาริกอัตตา และมโนมยอัตตา คือ รูปที่สำเร็จด้วยจิต คุณต้องรู้

ต้องรู้วิโมกข์ ๘

๑. ผู้มีรูป(รูปฌาน) ย่อมเห็นรูปทั้งหลาย (รูปปี รูปานิ ปัสสติ) จิตจะต้องรู้จักรูป (รูปคือสิ่งที่ถูกรู้)

๒. ผู้ไม่มีความสำคัญในรูปภายใน (๑๐/๖๖) ย่อมเห็นรูปทั้งหลายในภายนอก (อัมมัตตัง อรูปสัณญี เอโก พหิททา รูปานิ ปัสสติ) . (พค.แปลว่ามีสัญญาใส่ใจในอรูป คือรู้ทั้งรูปภายนอก ไปจนถึงรูปภายใน ต้องเห็นทุกเวลา แม้ขั้นอรูปก็ต้องใส่ใจกำหนด)

ต้องกำหนดรู้ทั้งภายในและภายนอก ทั้งรูปและอรูป มีรูปด้วยและอรูปด้วย รู้หมดเลย แม้สูงสุดเป็นเทวดา สูงสุด ของเมถุนสังโยค ๗ ก็ไม่ได้ เป็นเทวดาองค์ใดองค์หนึ่งแล้ว ไปยินดีอย่างนั้นก็ไม่ได้

มโนมยอัตตาคืออัตตาที่เราเนรมิตเอง เพราะทุกอย่างไม่มีอะไรมีเลย สูงสุด

อรุปอิตตา ก็คือสิ่งที่ถูกรู้หรือรูป อย่างละเอียดลงไปถึงที่สุด สัตถุญา ข นิจจานิ ทุกอย่างไม่เที่ยง อย่างพระที่ ท่านไปกันสองรูป เจอผู้หญิงตกรน้ำ พระองค์หนึ่งก็อุ้มขึ้นมาเลย พระอีกองค์ก็คิดว่าผิดศีล พอช่วยเสร็จก็เดินกัน ออกมา พระอีกองค์ก็คิดว่าท่านทำผิดศีล ไม่อยากเดินร่วมด้วย พอมาถึงวัดก็ว่าท่านอุ้มได้อย่างไร ผิดศีล พระที่อุ้ม ผู้หญิง บอกว่าผมวางไปนานแล้วท่านยังอุ้มมาอยู่หรือ? ก็คือท่านมีกุศลจิต แต่ถ้าท่านมีกุศล มีกามก็เป็นกิเลสของ ท่าน แต่อย่างน้อยท่านก็มีกุศลจิต

คนที่มียถวาทุปาทาน ก็คือเข้าใจได้แก่ว่าท้าวตนไม่มีอิตตา แล้วไปหาว่าคนอื่นยถวาทวะ แต่ตนเองได้แต่ยถ วาทวะว่าอิตตาไม่มี แล้วคำว่านิรัตตาคือคนที่เข้าใจว่าอิตตาไม่มี

ในสุริยเปยฆาล ข้อที่ ๕ คือทัญญู คือ หลักการ หลักเกณฑ์ ซึ่งมีมากมาย เป็นล้านๆทัญญู จึงไม่เที่ยง มีความ เจริญได้ไม่จบ ตามหลักมรรคองค์ ๘ ที่สัมมาทัญญู เป็น

๑. ปัญญา-รู้เห็นจริงตามสัจจะของจริง (ปัญญา) .
๒. ปัญญินทรีย์ (ปัญญินทรีย์)
๓. ปัญญาพละ (ปัญญาพลัง) . . มีพลังงาน static แผง
๔. ธรรมวิชัยสัมโพชฌงค์ (ธรรมวิชัยสัมโพชฌังค) . .
๕. ความเห็นชอบ (สัมมาทัญญู) ทิฐิรอบในที่เจริญขึ้น .
๖. องค์แห่งมรรค (มัคคังคะ) มีพลังงาน Dynamic แผง

(พคปฎ. เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๕๘)

เมื่อปฏิบัติจะเกิดตัวชาญาณลาด รู้มีธรรมวิชัย มีสายของสัมมาทัญญู และมีองค์แห่งมรรค เจริญเป็นสภาพ หมุนรอบเชิงซ้อนสมบูรณ์แบบ

ทัญญู คือความรู้ความเข้าใจ ความเห็น จนเป็นทฤษฎีปฏิบัติ จนเป็นองค์ธรรมทัญญูก็เลื่อนขึ้นเป็น ตามลำดับ

ต่อมาก็เป็น ความไม่ประมาท เป็นยาดำ หากประมาทเมื่อไหร่ก็เสร็จ พพจ.ประมวลลงไปทีความไม่ ประมาท แม้คุณจะทำทฤษฎีอย่างไร ก็ต้องไม่ประมาท แล้วก็ต่อด้วยโยนิโสมนสิการ อย่าประมาท อย่าไปต่อให้ไม่ เอาอย่าเสียวอย่าประมาท ต้องให้ศีรษะมัดระวังถ่มตนไว้ อย่าไปเอาเกินตน แล้วสุดท้ายถึงจะไปทีโยนิโสมนสิการ ถ้าไม่เข้าใจโยนิโสมนสิการ คุณจะไปปฏิบัติมรรคได้อย่างไร?

ใน ๑๓ ญาณนั้น มี ญาณที่พพจ.ตรัสไว้ ๖ ญาณ ส่วนของสาวกบัญญัตินั้นมี ๖๗ ญาณ

สังกัปปะ ๗ เป็นองค์ธรรมที่ต้องรู้ ตักกะ

ตักกะคือตัวแรกเริ่ม ที่เกิด คุณต้องตามรู้ พอรู้ทันมาเป็นตักกะ คุณต้องวิจัย วิจาร ไปเรื่อยๆ จนกระทั่ง สามารถเข้าใจกิเลส กำจัดกิเลสได้ มันก็ลดลงจางคลายได้ เป็นวิมุติได้ แล้วก็ต้องรู้ในวิมุตินั้นเรียกว่า วิจักขณ์ ได้ วิ คือของสูง เจริญ เราล้างตัวที่โลกเขาติด จน ไม่มี ก็เหลือแต่สิ่งที่อาริยบุคคลมี คนธรรมดาไม่มีได้ คำ วิ ใส่เข้าไป ต่างๆ เช่น กามวิตก รู้กามได้เพราะมีวิตก วิจัย รู้ตัวการก็กำจัดกาม จนวิราคะ ไปเรื่อยๆ บัจเฆกขณ์ ทบทวนไปเรื่อยๆ เมื่อทำได้แล้ว

ดักกะ วิตักกะ สังกัปะปะ คือกระบวนการปฏิบัติธรรมอย่างสมบูรณ์แบบ จะมี อปัปนา พยัปปนา เจตโสภินี โรปนา คือการตกผลึก เป็นสมาธิ อปัปนาแน่วแน่ พยัปปนาแนบแน่น เจตโสภินีโรปนาปักมั่น เป็นคุณสมบัติ สูงขึ้น เจริญขึ้น นี่คือนิยาม คือความตั้งมั่น โดยรู้ๆเห็นๆ ไม่ได้หลับตาเป็นสมณะ แต่มีวิปัสสนามีปัญญา รู้แจ้ง มีทั้งเจโตที่ตกผลึกด้วย

เมื่อกระทบสัมผัสมีปัญญาแยกนามรูปได้ มีธัมมวิจย ได้ตัวกิเลส แล้วก็กำจัดมัน วิธีการกำจัด มีวิกขัมภนปหานก็เป็นอัตโนมัติของคนก็กดข่มอยู่แล้ว มันมีราคะหลงตลอดทางเลย ส่วนคนมีโทสะก็ตกหลงตลอดทางเลย คุณก็ต้องเก็บงำไว้ให้ดี หรือเข้าใจว่าแสดงออกไปไม่ถือหรือจริงจังใจธรรมชาติดอย่างฝรั่งก็ว่าไป แต่คนเอเชียว่าไม่ได้ แต่อย่างไรก็ต้องมีความละเอียดเช่นกัน มันมีอยู่มันน่าอายทั้งนั้น มันมีก็อย่าไปประเจิดประเจ้อ แต่คนที่เขาไม่ถือก็ทำประเจิดประเจ้อไป

ผู้ใดปหานด้วยวิกขัมภณะก็ได้ชั่วคราว ไม่มีพลังสลาย ด้วยไฟวิเศษ ไฟมาน เป็นพลังความรู้ที่รู้ยิ่งเกินกว่าตัววิชา ปัญญา มันมีพลังงาน เป็นอุณหธาตุ เป็นพลังงานเหนือชั้นกว่ากิเลสได้ ทำให้กิเลสละลายไปได้ มีคุณสมบัติพิเศษ คำว่าสมา คือความรู้มีฤทธิ์ไปสลายกิเลส

เริ่มต้นมีวิปัสสนาญาณ มีอุทฺทพฺพยานุปัสสนาญาณ ส่วนอาการของการรู้ความไม่เที่ยง เป็นอนิจจตา มันถึงจิต หากคุณจะปรุงแต่งมันก็เพิ่มพลัง แต่ถ้าไม่ปรุงแต่งมันก็ลงได้ทุกคน ยังไงมันก็ลง ความฉลาดก็รู้ว่าเรายึด นอกจากยึดก็ปรุง หยาบ ไอ้บ้า มันบ้าจริงๆ แต่ถ้าคุณไม่เพิ่มคุณจะชะลออย่างไรมันก็ลง จะชะลออย่างไรมันก็ลง คุณอย่าไปเติมมันก็แล้วกัน เร่งทางจิตแล้วก็ห้ามบ่าเรอมันอีกมันก็อ้วน ก็เค็ง ทุกคนก็เคยมาทั้งนั้นเลย

อุทฺทพฺพยานุปัสสนาญาณ คือตัวเริ่มรู้ว่ามันอย่างไรก็จบก็ลงแต่คุณ โง่เองที่ไปเติมมันเอง คุณเพิ่มมากเท่าใด มันก็ตกตะกอนเท่านั้น แต่ถ้าคุณไม่เพิ่มมันก็ลดลง

ภังคานุปัสสนาญาณ ภังค คือการแตกทำลายเล็กเล็กลงไป มันมีแต่พังกับพัง ความฉลาดเราจะสูงขึ้น ไม่ใช่ไปบังคับให้ฉลาดนะ หากไม่เกิดก็ยังไม่เกิด แต่ถ้าปฏิบัติก็จะเกิดญาณ มีแต่มาหาพัง แล้วเราก็ไปประคองรักษาให้มันต่อไปได้อย่างไร สักวันมันก็ต้องล้มละลายทำลายเล็กเล็กลงไปสักวัน ต้องมีญาณปัญญา รู้ฉลาด และฉลาดเหล่านี้เกิดจากฉฬายตะ คือฉลาดทางทวาร ๖

ถ้าชอบแล้วเอามาเสพเสวยก็พัง แต่ถ้าไม่เสพเสวย รู้ว่าอย่าไปยึดมันถือมันก็ลดวางได้แต่ถ้าจะเอาให้ได้ก็พยายาม ใส่อาสวะอนุสัยเลย แต่ถ้าวางก็ไม่ติดยึดติดใจ ก็ไม่มีพลังต่อ ปฏิบัติง่ายๆก็คือ สัมผัส รู้ นิ่ง เฉย วาง ก็ดีคุณไม่ต้องใส่พลังจุด ตกตะกอนเพิ่มแต่คุณ ไม่รู้จักว่ากิเลสมันมีลีลาบทบาทอย่างไร คุณได้แต่สมณะ แต่ไม่เกิดปัญญาลึกละเอียด เป็นญาณปัญญาโดยลำดับ ก็จะเห็นอนิจจัง

ถ้าคุณยึดไม่วางมันก็ตกตะกอนหมักหมมในอนุสัย แต่คนเราไม่รู้หรือที่เราสะสมลงในอนุสัย คุณไม่ศึกษาที่ไม่รู้ ว่าตนเอาจใส่อนุสัยไหม? เข้าใจว่าช่างมันเถอะ

ภยคุปฺภูฐานญาณ คือญาณที่รู้และกลัวว่ามันไม่น่าได้น่ามี คนที่ไม่ได้แล้วคุณจะผลึก ไม่เอาแล้วซังแล้ว แม้แต่ใครอยู่ใกล้เราเราก็ไม่อยากจะให้อยู่ นี่คือนิยามที่ซ่อนขึ้นมาเป็นตัวกูของกู ยิ่งถูกนี้ว่าไกลเลย เอามาทำไม? ที่ตัวเองกว่าจะเอาออกได้ สรุปลแล้ว เราสูงขึ้นก็จะเห็นเป็นโทษ

อาทินานูปัสสนาญาณมันมีแต่โทษกับโทษ ไม่ใช่คุณ จะเห็นว่าเรานี้ไปแบกเอาสิ่งที่มันเป็นความไม่ดีไว้
ไปหลงว่าเป็นความดี คุณจะฉลาดซัดขึ้น เมื่อเห็นโทษก็หนีพินา

นิพพิทานุปัสสนาญาณ เบื่อหน่ายคลายจาง

มูญุจิตกัมมตาญาณ คือปลดปล่อยวาง วางด้วยปัญญา ไม่ได้กดข่มเลย

สั่งสมเป็นอนุชากิสังขาร จึงเกิดสังขารเปกขาญาณ เรายังเฉยยิ่งวางก็ยิ่งบริสุทธิ์ยิ่งขึ้น จิตก็มุกัมมัญญา
จิตหัวอ่อนปรับให้ได้ง่ายเร็วไว มีการงานอันเหมาะสมควรมากขึ้น เพราะเรามีความชำนาญมากขึ้นๆ แกล้วกล้าๆ

ผู้ที่ท่านทำได้แล้วก็จะประมาณเก่งขึ้น ไม่ทำเพื่ออามิสใดๆ ก็จะมีแต่จะทำน้อยลง พพจ.ก็เลยต้องเซ็นไม่ให้
สันโดษในกุศล

นามรูปปริเฉทญาณ คือ มีญาณ รู้ นาม รูป

ปัจจยปริคคญาณ คุณต้องรู้ว่าทุกอย่างมาแต่เหตุปัจจัย

ในอริยสัจ ๔ ทุกข์ มีเหตุคือ สมุทัย คือต้นเหตุ แต่ถ้าปฏิบัติจะได้ผลนั้น ต้องมีสมุทัย คือ ผัสสะ เมื่อคุณ
สามารถมีญาณ นามรูปฯ และปัจจยฯ ก็จะมี

สัมมสนญาณ รู้เห็นความวนเวียน ทุกอย่างมีแต่ เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป ทั้งนั้นเลย

ส่วนท้ายอีก ๔ ในญาณ ๑๖ ก็มี

๑๓. โศตรญาณ ญาณรู้หัวต่อ ตัดโคตรขึ้นสู่อริยภูมิ คือญาณตัดโคตร อย่างมาบวชหรือมาอยู่กับหมู่มิตรก็ตัด
โคตรบุคคลเลย แต่กิเลสคุณยังไม่ได้อาจคลายแต่ตัดโคตรศีล ตั้งใจมาทีศนี้แล้ว แต่จิตของเราไม่ได้ตัดโคตร คุณก็มา
ปฏิบัติ จนโคตรแห่งผิอบาย เปรต อะไรก็ตาม ไปติดดอกจําปาที่โตะนี้ เราประทับใจดอกจําปาเราก็ตัดโคตรดอก
จําปา จนกว่าคุณจะมาล้างทำลาย ความติด ก็ตัดโคตรทางจิต ไม่เหลือโคตรแห่งสัตว์ คุณเปลี่ยนโคตรแห่งสัตว์ เป็น
โคตรตระกูลของเทวดาที่ไม่ใช่เทวดาสมมุติ ที่ไปเข้าใจว่าได้ใหญ่ได้แบ่งได้เสพสุขเป็นตามสมมุติโลกกิเลสก็หนๆ
แต่ว่านี่กิเลสลดๆ คุณก็ต้องมีญาณ มีโคตรญาณ คือญาณรู้ว่าคุณหมดกิเลส มีจิตวิมุตติ แต่วิมุตติญาณที่สละคือจิตรู้
ว่าคุณตัดโคตร ญาณที่รู้ว่าเราจบกิจแล้ว เป็นกตญาณ นี่คือตัวแท้ตัวจบ

๑๔. มัคคญาณ ญาณรู้ภาวะของอริยมรรคแต่ละขั้นๆ

๑๕. ผลญาณ ญาณรู้ผลสำเร็จแห่งการเป็นพระอาริยะ

๑๖. ปัจจเวกขณญาณ ญาณหยั่งรู้ทบทวนตรวจสอบ มรรคผล และบริบทแห่งความสำเร็จทุกอย่าง

ได้แล้วยังมีญาณรักษาผลอีก คือ อรูปฌาน ๔ มีการตรวจสอบ รักษาผล เป็นอนุรักษณาปธาน คำสอนพพจ.
ทุกทฤษฎีไม่มีบกพร่องเลย ไม่มีแย้งได้เลยอุดหนุนทุกประการ

ใครเคยใช้สำนวนนี้ไหม? ว่าเธอยังจำความรู้สึกดีๆ ได้ไหม? นี่แหละ สัญญาคือการกำหนดหมาย มุ่งหมาย
อย่างนี้ ถ้าได้แล้วก็จำไว้ ถ้าจะดึงเอาของเก่า แล้วคุณดึงไม่ขึ้น มันก็ไม่ขึ้นมา แต่มันไม่หายไป มันอยู่ในฮาร์ดดิสก์
แต่ว่าซุกซ่อนไว้ ออกมาไม่ได้ตอนนี้ คุณปฏิบัติธรรมแล้วไม่ต้องกลัวว่าจะไม่มีบุพเพนิวาสานุสสติญาณ อาตมาไม่
กลัวว่าจะระลึกชาติไม่ได้ อย่างพพจ.ระลึกชาติได้ แต่อาตมาไม่มาพริบ ทะยอยมา

อาตมาเอาสัญญา ๑๐ ของสองสูตรมา

สูตรแรกขึ้นต้นด้วย อนิจจสัญญา อีกสูตรขึ้นต้นด้วย อสุภสัญญา
มีแปลมาหลายเจ้า แต่ท่านพรหมคุณาภรณ์ แปลไม่เหมือนคนอื่น

ใน๑๐ สัญญานี้ไม่มีอนัตตสัญญา แต่ของท่านพรหมคุณาภรณ์นั้นมีสัญญา ๑๐ ประการเป็นไฉน คือ อนิจจ
สัญญา ๑ อนัตตสัญญา ๑ อสุภสัญญา ๑ อาทีนวสัญญา ๑ ปหานสัญญา ๑ วิราคะสัญญา ๑ นิโรธสัญญา ๑ สัพพ
โลเกอนภิตตสัญญา ๑ สัพพสังขารesu อนิจจสัญญา ๑ อานาปานัสสติ ๑

การกำหนดหมาย หลักจริงๆคืออสุภะ ไม่น่ายินดี จนกว่าคุณจะพบว่าไม่น่าอาศัย เป็นเรื่องหนัก ทุกอย่างจะ
เสื่อม รักษาไว้ไม่ได้ ถ้าเสื่อมน่าเกลียดก็เนา ไม่มีอะไรเที่ยง อสุภะ หากผู้ใดเห็นอสุภะก็น่าชัง ก็ไม่อยากเป็น ไม่อยาก
มี แล้วหนักเข้าคุณก็เลยฆ่าตัวตาย มีพระหลายรูป ที่พิจารณาอสุภสัญญา แล้วไม่อยากอยู่แล้วก็เพราะข้างคนมาฆ่า
ตัวเองตาย

สัพพโลเกอนภิตตสัญญา คือทุกอย่างไม่น่าเพลิดเพลิน